

З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ СЕЛА УСТЯ

Наш край - частина Волині, завжди славився культурними надбаннями, адже саме на території нашої області були створені перший в Україні вищий навчальний заклад - Острозька академія та Українська Першокнига "Пресопницьке Євангеліє".

Однак умови розвитку культури в нашому краї завжди були складними. В польський період шляхта і уряд докладали багато зусиль, щоб перетворити українські школи в осередки католицької пропаганди і колонізації українського населення. Російський царизм також проводив реакційну політику, обмежуючи доступ українців у середні та вищі навчальні заклади, а початкова школа була під контролем адміністрації, підвищувалася плата за навчання. За даними статистики в ХІХ столітті одна школа припадала на 10 000 жителів, а один учень на 150 чоловік населення.

На жаль, освітня справа в селі Устя була занедбаною аж до середини ХХ століття. Лише окремі мешканці мали освіту, були грамотними. Ситуація не змінилася і тоді, коли в краї масово стали виникати народні одпокласні та двокласні школи, тобто в 1870-1880 роках. Тоді устенці могли ходити до школи лите до сусідніх сіл. В селі школи не було.

Школа з'явилася в 20-х роках ХХ СТОЛІТТЯ. В цей час наш край перебував згідно з Ризьким договором (1921 року) під владою Польщі. Польські правлячі кола наполегливо проводили політику, спрямовану на національну асиміляцію меншин. Велика увага зверталася саме на молодь. Згідно із законом 1924 року українські школи закривали і на їх місці створювали двомовні (утраквістичні) з переважанням польської мови. Польський уряд намагався витравити самі поняття "Україна", "українці" та сприяв ополяченню молоді. Така школа була створена і в селі. Так в 20-30 роках ХХ століття тут діяла чотирикласна початкова школа із семирічним навчанням. Учні навчалися у 1-му класі один рік, в 2-му - один рік, в 3-му - два роки та в 4-му - три роки. Після закінчення 4-го класу діти складали екзамени з арифметики, географії, історії Польщі. Навчання кожного дня розпочиналося читанням молитви "Отче наш". Молилися по черзі: спочатку католики, потім православні. Якщо в класі були євреї, то під час молитви вони виходили з класної кімнати. Основними навчальними предметами були арифметика, читання, природа, історія, географія. Навчання велось польською мовою. Лише одну годину на тиждень виділяли на вивчення "руської" мови. Підручників учні не мали. Читати вчилися по художніх книгах, які мала вчителька. Працював у школі один педагог — пані Квятковська, яка вийшла заміж за сина місцевого управляючого папським маєтком Юзсфа Васькова. Української мови вона не знала. Лише з часом опанувала частково українську мову. Учні відвідували школу 6 днів на тиждень, а в неділю обов'язково йшли до церкви,

де бесіду з ними проводив священник Буткевич.

По-справжньому освіта розгортається лише в повоєнний час, коли в селі Устя в 1946 році було засновано неповну семирічну школу, яка в 1958 році стає восьмирічною, а з 1967 — повною середньою.

До 60-х років навчання велося в старому приміщенні школи, звичайно, класних кімнат не вистачало, тому учні навчалися у дві зміни. В 1961 році розпочинається будівництво нового приміщення школи, яке було закінчене в 1976 році.

Зі спогадів старожилів відомо, що першою вчителькою була Гаркава Ніна родом із селища Городниця Новоград-Волинського району Житомирської області.

Збереглася фотографія вчительки з першими учнями, педагогічної освіти вона не мала.

У різні часи в школі працювало чимало творчих особистостей. Серед них Мельник Б.С. - директор школи в 50-х роках, Турченя (Королснко) М.С., Сайчук В.С. - вчителі початкових класів, Чернишина Г.Д. - вчителька хімії, Ярмошик В.О. - вчителька історії, Коспа З.С. - вчитель української мови та літератури та багато інших.

Нині відходить від нас покоління цих самовідданих сільських інтелігентів. Безперечно, велика їх заслуга у вихованні учнів, серед яких є багато вчителів, інженерів, економістів, є також і вчені - це Ярмошик І.Т., якому у 2003 році присвоєно вчене звання доцента. Ярмошик І.Т. у 1981 році з відзнакою закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка, нині він завідує кафедрою історії в Житомирському державному педагогічному університеті ім. І. Франка.

Усі учителі школи сприяли і сприяють підвищенню загального культурного рівня села, національної свідомості односельчан.

Згідно з розпорядженням Соснівського райвико від 01.10.1954 року розпочинає працювати вечірня школа сільської молоді. Вечірня школа працювала з 10 год. до 23.30. Навчання велося 5 днів на тиждень по 4 уроки кожного дня. В 50-х роках залишилося ще 22 чоловік малописьменних. До кінця 60-х років не було жодного малописьменного.

Протягом 60-80 років при школі діяв інтернат для дітей, які жили у віддалених та сусідніх селах, Дерманці та Франкополі. З 1972 року до 80 років працювала заочна школа.

Шкода, що новітні часи через складну демографічну ситуацію в країні не сприяють збільшенню кількості учнів у школі.

Погляньмо на цю статистику:

Звичайно, сумно наводити сучасні статистичні дані, адже кількість учнів останнім часом стрімко падає. Сьогодні в Устянській загальноосвітній школі Т - III ст. навчається 132 учні та працює 26 учителів. Серед них один вчитель-

методист (Горбатюк А. Ф.), 4 педагоги мають вищу категорію, 12-1 категорію, 1-11 категорію та 10 спеціалістів (це в основному молоді вчителі, які працюють 1-2 роки та навчаються заочно у вузах).

Педагогічний колектив, який очолюють Шилан О.І. - директор школи та Ярмошик Р.А. — завуч, працює над проблемою: "Диференційований підхід до навчально-виховного процесу". У школі діють творчі групи, школа молодого вчителя, а також клуб "Надвсчір"я". З метою підвищення методичного рівня вчителів створено методичні об'єднання: початкових класів; класних керівників;

предметів суспільно-гуманітарного циклу; предметів природничо-математичного циклу. Стало традицією проводити в школі "Свято квітів". День іменинника, конкурси "Роксолана" та "Козачата".

На даний час в школі працює чимало творчих особистостей, це Горбатюк А.Ф. — вчителі, німецької мови; Джинджиристий Б.І. - вчителі, географії, які роботі в школі віддали 40 років життя, Приидюк С.О. - вчитель зарубіжної літератури; Слюсарчук С.Л. - вчитель української мови та літератури; Ярмошик Р.А. - завуч, які працюють понад 30 років.

Також у навчальному закладі працює чимало молодих вчителів, які будуть гідною зміною цим чудовим професіоналам.

Майстерність педагогів має реальні результати, адже значна кількість наших учнів навчаються у вузах Рівного, Житомира, Одеси.

Не зважаючи на труднощі сучасного буття, вчителі докладають багато зусиль вихованню у дітей загальнолюдських цінностей (милосердя, доброти, чесності, правдивості, чуйності) та сприяють формуванню громадянина-патріота з притаманними йому національною свідомістю і патріотичними почуттями.

*Підготувала вчитель історії
Годун М. С.*